

Sygn. akt III CZ 244/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa K. spółki akcyjnej w L.
przeciwko H. w H. - Niemcy
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 listopada 2022 r.,
zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 8 listopada 2021 r., sygn. akt I AGa 298/21,

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie.**

UZASADNIENIE

Strona powodowa K. Spółka Akcyjna z siedzibą w L. pozwem z 15 listopada 2019 r. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej H. mbH z siedzibą w H. (Niemcy) kwoty 1.423.355 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 13 kwietnia 2018 r. tytułem kar umownych za odstąpienie przez stronę powodową od umowy z 4 listopada 2014 r. o wykonanie powierzchniowych otworów wiertniczych w ramach zadania „Wykonanie otworów wiertniczych - projekt R. – Ś. i G.” z winy strony pozwanej oraz opóźnienia w wykonaniu przez stronę pozwaną odwiertów w

wysokości 0,1% wartości każdego niezrealizowanego otworu wiertniczego za każdy dzień opóźnienia.

Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z 9 lipca 2021 r. oddalił powództwo, uwzględniając zarzuty pozwanej dotyczące przedawnienia oraz nieuprawnionego dochodzenia przez stronę powodową roszczenia w walucie innej niż euro.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z 8 listopada 2021 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego w pkt I i II i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wskazał, że nie było podstaw do uznania, że dochodzone roszczenie uległo przedawnieniu. Podkreślił, że w sprawie nie było spornych faktów dotyczących przerwy biegu przedawnienia; Sąd Okręgowy zbędnie rozważał kwestię charakteru umowy, jaką strony zawarły, aby ostatecznie - wbrew materiałowi procesowemu – uznać, że w następstwie wszczęcia przez stronę powodową postępowania pojednawczego przedawnienie nastąpiło. Sąd Apelacyjny, uwzględniając apelację w całości, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Pozwany w zażaleniu zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 220 k.p.c., art. 386 § 4 zdanie pierwsze k.p.c. oraz art. 386 § 4 zdanie drugie k.p.c. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc, czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana w tym zakresie ocena powinna mieć zatem charakter formalny

i skupiać się wyłącznie na ustanowionych w powyższych przepisach przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji; nie może wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 6/16, z 29 października 2015 r., I CZ 92/15 i z 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/15 - nie publ.).

Sąd Apelacyjny, uchylając zaskarżony wyrok, wskazał, że w niniejszej sprawie nie było podstaw do uznania, iż dochodzone roszczenie uległo przedawnieniu.

Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że nierozpoznanie istoty sprawy, w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. postanowienia: z 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22, z 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, OSP 2003/3/36, z 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, nie publ; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15, nie publ. i z 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/16, nie publ.). Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi także w przypadku dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej; w takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu na respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68, z 23 września 2016 r., II CZ 73/16, nie publ., z 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, nie publ., z 22 lutego 2017 r., IV CZ 112/16, IV CZ 113/16 i IV CZ 114/16, nie publ. oraz z 14 czerwca 2017 r., IV CZ 18/17 i IV CZ 25/17, nie publ.).

Sytuacja taka wystąpiła w niniejszej sprawie, gdyż Sąd Okręgowy ograniczył się do ustalenia, że doszło do skutecznego podniesienia zarzutu przedawnienia oraz zarzutu nieuprawnionego dochodzenia zapłaty kar umowny w walucie polskiej, a nie w euro. W oparciu o taką ocenę uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W związku z powyższym należy podzielić ocenę Sądu Apelacyjnego, iż Sąd Okręgowy nie zbadał i nie ocenił przesłanek zastosowania prawa materialnego, które powinno stanowić podstawę rozstrzygnięcia, w konsekwencji czego stwierdzenie, że roszczenie strony powodowej nie zasługiwało na uwzględnienie było przedwczesne.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy oddalił zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

[as]